

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології

Затверджено

На засіданні кафедри англійської філології
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 11 від 26 червня 2023 р.)

Завідувач кафедри проф. Білинський М. Е.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ
(МАГІСТЕРСЬКИХ) РОБІТ**

для студентів факультету іноземних мов
кафедри англійської філології

**ОПП «Англійська та друга іноземні мови і літератури»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 035 Філологія
за спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно) – перша англійська)**

Уклали: Білинський М. Е.
Федоренко О. І.
Ділай І. П.
Дейчаківська О.В.
Бублик Т. Є.
Оленюк О. В.
Петрик Т. В.
Нера Н. Я.
Бернар Г. Б.

Методичні рекомендації схвалено на засіданні
кафедри англійської філології

Протокол № 11 від 26.06. 2023 р.

Завідувач кафедри проф. Білинський М. Е.

Важливою формою контролю знань та вмінь студентів є написання і захист магістерських робіт. Для успішного виконання робіт і досягнення позитивного результату на захисті важливе значення має не лише зміст студентських кваліфікаційних праць, а й їхня структура та технічне оформлення (цитування, покликання тощо). Пропоновані методичні рекомендації допоможуть студентам у написанні та оформленні магістерських робіт.

ВСТУП

Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти є обов'язковою освітньою компонентою зі спеціальності 035 Філологія за спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська для освітньо-професійної програми «Англійська та друга іноземні мови і літератури» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Ця робота є самостійним науковим дослідженням, захист якого відбувається на завершальному етапі навчання в 3 семестрі. Обсяг освітньої компоненти – 6 кредитів за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS.

У процесі написання магістерської роботи студент повинен оволодіти навичками наукового пошуку, відбором матеріалу, необхідного для розкриття теми роботи, його використання, узагальнення та аналізу. Під час захисту студент стисло викладає завдання, яке перед ним стояло, і якою мірою воно було реалізоване в процесі роботи. Особливо важливо з'ясувати, що нового вніс автор у вивчення теми, які джерела і літературу використав, до яких висновків дійшов.

Виконання кваліфікаційної роботи забезпечує формування у здобувачів таких загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання:

ЗК2 Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК2 Здатність осмислювати мову як систему, розуміти еволюційний шлях розвитку мовознавчої науки.

ФК3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту

інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК10 Здатність застосувати надбання англістики, зокрема прикладної, у педагогічній, перекладацькій, дослідницькій та комунікативно-суспільній, зокрема корпоративній, діяльності.

ПРН1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН8 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавства та літературознавства.

ПРН9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН10 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу

конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН19 Володіти ресурсами та методами викладання англійської мови різним аудиторіям, застосувати надбання прикладної англістики у педагогічній, перекладацькій, дослідницькій та комунікативно-суспільній, зокрема корпоративній, діяльності.

У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та/або фальсифікації. Кваліфікаційна робота розміщується в репозитарії на сайті факультету.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістерські роботи, що їх виконують студенти спеціальності 035 Філологія за спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, які вивчають іноземні мови й літератури, є науковим дослідженням певної – вузче чи ширше окресленої – філологічної проблеми. Така праця складається з теоретичної і практичної (практичних) частин, у яких студент, ураховуючи попередній доробок учених в обраній галузі мовознавства або літературознавства (чи суміжних з ними дисциплін), подає власну концепцію вирішення наукової проблеми. Це самостійне студентське дослідження, теоретичний і практичний матеріал якого викладено чітко, конкретно, логічно, аргументовано, без надмірного цитування, з висловленням власних оцінок і думок автора.

Перелік тем магістерських робіт пропонують керівники з кафедри англійської філології та світової літератури. З цього переліку студенти самостійно обирають теми, які відповідають їхнім науковим зацікавленням. Якщо студент бажає, то може сам запропонувати тему з-поза поданого переліку, однак він повинен аргументувати своє рішення й узгодити з керівником актуальність, предмет, об'єкт, мету й завдання дослідження. Тема магістерської роботи повинна відповідати спеціальності.

Теми магістерських робіт можуть виходити поза межі: "чистого" мовознавства й літературознавства і мати інтердисциплінарний характер. Можливі також теми, що передбачають використання матеріалу кількох мов чи літератур, які студент вивчає.

Теми магістерських робіт студентів на початку кожного навчального року затверджують на засіданні кафедри.

Назва магістерської роботи повинна бути сформульована конкретно і стисло (у разі потреби, щоб конкретизувати тему, можна додати до назви

невеликий підзаголовок). Формулюючи тему, треба прагнути до того, щоб вона вказувала на предмет або мету дослідження.

1.1. Загальні вимоги до магістерських робіт

Магістерська робота є кваліфікаційною науковою роботою студента. За цю працю екзаменаційна комісія виставляє оцінку, яку записують у заліковій книжці та додатку до диплома випускника. Магістерську роботу пишуть студенти, що здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр".

Магістерська робота – це самостійне наукове дослідження, яке повинно відповідати всім вимогам до наукової роботи, а крім того, має опиратися на широку базу наукової літератури і ґрунтовний фактичний матеріал. Магістерська робота повинна не лише продемонструвати набуті студентом знання, вміння й навички з дисципліни спеціалізації, а й підтвердити його здатність до самостійного наукового мислення, вміння глибоко розуміти суть мовознавчих і літературознавчих явищ та проблем, систематизувати й узагальнювати теоретичні концепції, критично їх оцінювати, мотивувати власні наукові погляди, самостійно вирішувати поставлені науково-практичні завдання. Автор магістерської роботи повинен усвідомлювати практичне значення свого дослідження й уміти аргументувати придатність здобутих науково-практичних результатів у філології.

У магістерській роботі обов'язково повинні бути враховані давніші і найновіші бібліографічні джерела з обраної проблематики, скрупульозно опрацьовано, систематизовано й узагальнено значний за обсягом фактичний матеріал, застосовано нові методи наукових досліджень. Магістерська робота повинна бути написана на високому теоретичному рівні осмислення наукової проблематики і практичного матеріалу, її автор має вільно оперувати філологічною та загальнонауковою термінологією, уміти критично аналізувати наукові концепції аргументувати власні теоретичні ідеї, відстоювати свою наукову думку, добре орієнтуватися в науковому дискурсі із досліджуваною і суміжною проблематики, у разі потреби коректно дискутувати з авторитетами. Магістерське дослідження повинно вирішувати проблеми, актуальні в українській та зарубіжній науці, й обов'язково має містити наукову новизну. Висновки й результати такого дослідження повинні мати передусім практичне застосування, але водночас можуть вносити вклад і в теоретичну розробку обраної проблеми.

Основні вимоги до магістерських робіт такі:

Назва магістерської роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати суті (змісту) роботи, вказувати на мету дослідження і його завершеність.

При написанні магістерської роботи студент повинен обов'язково посилатися на документи, авторські наукові або публіцистичні праці і опубліковані чи не опубліковані джерела, з яких запозичив матеріали або

окремі результати (цитовання, цифровий матеріал тощо).

У магістерській роботі необхідно стисло, логічно аргументовано викладати зміст і результати дослідження.

Загальний обсяг магістерської роботи – 60-70 сторінок.

Структура магістерської роботи повинна бути чіткою і містити: титульний аркуш, *Зміст*, *Перелік умовних позначень* (у разі потреби), *Вступ*, основну частину, *Висновки*, *Список використаної літератури*, *Список використаних джерел фактичного матеріалу*, *Резюме*, *Додатки* (в разі потреби). Основну частину роботи треба поділити на *Розділи*, а ті – на підрозділи. Кількість розділів не повинна перевищувати трьох. У всіх працях має бути лише один теоретичний розділ.

Робота повинна бути написана **іноземною мовою**, яку вивчає студент. Цитати з іншомовної наукової літератури треба подавати в перекладі відповідною іноземною мовою (переклад робить сам студент, зазначаючи це в роботі). Цитати з художніх творів можна подавати мовою оригіналу або в перекладі, залежно від концепції магістерської роботи. Усі аналізовані мовні одиниці (фонеми, морфеми, лексеми, фразеологізми, граматичні форми, синтаксичні структури) треба подавати відповідною іноземною мовою і записувати курсивом.

1.2. Контроль за виконанням робіт. Оцінювання

Керівництво магістерськими роботами та контроль за процесом написання виконує керівник відповідного наукового семінару та науковий керівник роботи, призначений кафедрою.

Написання магістерських робіт потрібно виконувати за графіком. Перший варіант повного тексту магістерської роботи треба подати науковому керівникові до 1 листопада.

Оформлена відповідно до всіх вимог магістерська робота повинна бути подана на кафедру до 15 листопада. Магістерську роботу подають у вигляді рукопису комп'ютерного набору в палітурці.

Якщо в зазначені терміни студент не подасть роботи на кафедру, то за рішенням кафедри його можуть не допустити до захисту.

Типовий графік написання магістерських робіт

	Види роботи	Термін виконання
1	Затвердження тем студентських кваліфікаційних робіт на засіданні кафедри, призначення наукових керівників.	січень лютий
2	Збір (поповнення) та опрацювання бібліографії. Збір (поповнення), аналіз і систематизація фактичного матеріалу.	лютий березень

	Попереднє опрацювання плану роботи, визначення предмета, об'єкта, мети й завдань дослідження.	
3	Продовження праці над науковою літературою та фактичним матеріалом. Ознайомлення учасників наукового семінару та керівника з проблемними аспектами і попередніми результатами дослідження. Звіт про стан підготовки роботи. Написання тексту роботи.	квітень травень
4	Робота над текстом з урахуванням рекомендацій наукового керівника. Представлення результатів дослідження на науковому семінарі. Звіт про стан написання	вересень жовтень
5	Подання повного варіанта тексту кваліфікаційної роботи на розгляд науковому керівникові.	до 1 листопада
6	Праця над текстом з урахуванням зауважень керівника. Підготовка остаточного варіанта роботи.	листопад
7	Подання магістерської роботи на кафедру	до 1 грудня
8	Захист кваліфікаційних робіт на засіданні екзаменаційної комісії.	грудень згідно з розкладом

2. СТРУКТУРА Й ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота повинна містити такі структурні частини:

- титульний аркуш;
- *Зміст*
- *Перелік умовних позначень* (у разі потреби);
- *Вступ*
- Основну частину (*Розділи, підрозділи, пункти, підпункти*);
- *Висновки*;
- *Список використаної літератури*;
- *Список використаних джерел фактичного матеріалу*;
- *Резюме*
- *Додатки* (в разі потреби).

2.1. Титульний аркуш магістерської роботи

Титульний аркуш містить:

- найменування міністерства, вищого навчального закладу, назву факультету та кафедри, де виконано роботу;
- назву роботи
- назву напряму та спеціальності
- ім'я, прізвище автора роботи; підпис автора роботи
- вказується рік навчання – 2 курс магістратури
- вчене звання або науковий ступінь, прізвище та ініціали наукового керівника
- підпис наукового керівника
- підпис рецензента
- оцінку (яку виставляють керівник і рецензент)
- місто і рік

2.2. Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування структурних частин і номери їхніх початкових сторінок: *Переліку умовних позначень, Вступу, Розділів* основної частини, а також підрозділів, пунктів і підпунктів, *Висновків, Списку використаної літератури, Списку використаних джерел фактичного матеріалу, Резюме, Додатків.*

Слів "основна частина", "підрозділ" "пункт", "підпункт" ні в змісті, ні в тексті роботи не потрібно писати. Треба зазначати тільки назви розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів та їхні номери.

2.3. Перелік умовних позначень

Якщо в магістерській роботі є потреба часто вживати певні багатоелементні назви, то варто прийняти їхні скорочені варіанти і в такому вигляді записувати в тексті. Скорочення разом з розшифруванням потрібно подавати в спеціальній структурній частині *Перелік умовних позначень*. До такого переліку можуть, наприклад, входити назви художніх творів, періодичних видань, словників, лексикографічних кваліфікаторів, спеціальних термінів тощо.

Якщо в роботі доречно прийняти скорочення тільки одного або двох термінів, то їх не варто вводити до *Переліку умовних позначень*, а доцільно прийняти скорочення в тексті, зазначаючи його в дужках зі словом *далі* після першого згадування терміна. Після прийняття в тексті такого типу скорочення потрібно його послідовно застосовувати, не вживаючи далі відповідних повних термінологічних найменувань.

Якщо в дослідженні є потреба вжити маловідомі скорочення чи символи, які не повторюватимуться в тексті більше трьох разів, їх також не варто вводити до *Переліку умовних позначень*, а доцільно розшифрувати в тексті при першому згадуванні.

2.4. Вступ

У вступі магістерської роботи обґрунтовують актуальність обраної теми. Слід вказати на елементи новизни, привнесені автором дослідження та на практичне значення роботи.

У *Вступі* магістерської роботи треба обґрунтувати актуальність пропонованого дослідження, проаналізувавши стан вивчення обраної наукової проблеми. Вступ містить також огляд літератури та джерел з даної теми. Автор магістерської роботи, на основі критичного аналізу літератури (а не простого її перерахування), вказує на досягнення у вивченні обраної проблеми його попередників і наголошує на питаннях, що залишилися невисвітленими, формулює завдання дослідження. Робота виграє, якщо в ній буде подано також критичний аналіз використаних для її написання документальних джерел, матеріалів архівів тощо.

Далі у *Вступі* необхідно сформулювати мету й завдання роботи, визначити об'єкт, предмет, методи дослідження, описати фактичний матеріал і його джерела, розкрити практичне та теоретичне значення роботи, її новизну, а також коротко описати структуру роботи. *Вступ* магістерської роботи повинен мати всі перелічені структурні частини.

Вступ не повинен перевищувати 1/10 загального обсягу роботи. Остаточний варіант *Вступу* доцільно доопрацювати вже після того, коли буде написано основну частину роботи.

Структурні частини *Вступу* варто виділяти жирним шрифтом і подавати в запропонованій далі послідовності.

Актуальність дослідження

Під актуальністю дослідження розуміють його доцільність на сучасному етапі розвитку певної галузі науки і відповідність теперішньому стану вивчення обраної наукової проблеми. Актуальним є будь-яке корисне для суспільства об'єктивне, написане з позицій історизму дослідження. Науково-педагогічне, практичне значення роботи має бути переконливо доведено автором. Актуальність теми зумовлюється також її недостатньою вивченістю або необхідністю переосмислення на основі раніше недоступних джерел та літератури.

Актуальність дослідження може бути пов'язана з малодослідженістю певної проблеми чи її аспектів; відсутністю узагальнювальної або синтетичної праці з обраної проблематики; існуванням певних прогалів у дослідженні якогось об'єкта; застосуванням нових методів дослідження загалом уже вивчених об'єктів, якщо ці методи дадуть нові результати. Актуальність праць може також впливати з відсутності зіставного дослідження проблеми на матеріалі певних мов.

Для розкриття актуальності дослідження треба зазначати (за допомогою посилань) основні праці, що вже написані на певну тему, дуже коротко вказуючи, що саме в них уже досліджено з обраної для роботи

проблематики і виділяючи те, чого ще не вивчено або що досліджено недостатньо. У такий спосіб треба виокремити ті проблемні питання, які ще малодосліджені в певному аспекті (в певних аспектах), саме цим мотивуючи актуальність магістерської роботи.

Мета й завдання дослідження

Спочатку треба сформулювати мету роботи, а потім завдання, вирішення яких підпорядковане досягненню поставленої мети. Мета є загальнішою, завдання – конкретнішими.

Мету треба формулювати коротко й точно, чітко зазначаючи головну проблему, яку вирішуватимуть у роботі.

Завдання повинні бути частковими й підпорядкованими меті. Жодне із завдань не може дублювати формулювання мети. Вони мають конкретніше й глибше розкривати всі аспекти мети. Їх треба визначити дуже чітко, і вони повинні відповідати всім проблемним питанням, які студент намагається вирішити в теоретичній і в практичній частині роботи.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є те, що аналізується в роботі. У працях літературознавчого характеру це переважно творчість письменників, факти історії розвитку літератури (її окремих періодів), у мовознавчих працях – це певні одиниці мовної системи чи їхня функціональна реалізація (лексичні одиниці, фразеологізми, граматичні форми тощо).

Предмет дослідження

Предметом дослідження є певна наукова проблема.

Методи дослідження

У *Вступі* магістерських робіт треба зазначити методи дослідження, які автор застосовує для вирішення поставленого наукового завдання.

Наприклад, можуть бути такі методи дослідження мови: описовий, суть якого полягає в інвентаризації та систематизації мовних одиниць, а мета – в їх точному й повному описі; зіставний метод, мета якого шляхом зіставлення різних мов виявити їхні спільні й відмінні риси; метод компонентного аналізу, який застосовують для опису значень слів і суть якого полягає в розщепленні значення лексичної одиниці на її елементарні смисли (семи, компоненти); прагматичний аналіз, який полягає у вивченні стратегій й тактик спілкування, оцінних аспектів людської взаємодії, правил й конвенцій спілкування; концептуальний аналіз, що передбачає моделювання й опис концептів; дискурс-аналіз, метою якого є критичне дослідження дискурсу.

У сучасному мовознавстві часто застосовують також соціолінгвістичні (анкетування, інтерв'ювання мовців), психолінгвістичні (психолінгвістичні

експерименти), математичні (статистичні характеристики мовних одиниць) методи досліджень.

Методами дослідження літератури можуть бути, наприклад: біографічний аналіз літературних творів крізь призму біографії автора; порівняльно-історичний, або компаративістський – вивчення окремих літературних творів чи цілісних доробків авторів у площині міжлітературних зв'язків і запозичень; культурно-історичний – дослідження літературних творів з урахуванням культурної канви епохи, в якій вони поставали; соціологічний вивчення літератури в контексті суспільних процесів і явищ; психологічне вивчення літературного тексту як віддзеркалення авторської психології, психоаналітичний розвиток психологічного методу із застосуванням методології психоаналітичних досліджень – трактування літературного тексту як форми сублімації авторського несвідомого; феноменологічний – використання прийомів феноменологічного аналізу – вивчення художніх текстів у стосунку до універсальних структур свідомості; структурний аналіз літературного твору як складної системи взаємопов'язаних елементів, що виконують чітко окреслені функції стосовно цілого; постструктуралістський – розгляд літературного тексту як елемента дискурсу, вивчення в ньому слідів інших висловлювань і кодів, застосування в літературознавчому аналізі стратегії деконструкції; рецептивний – дослідження процесів і фактів сприйняття літератури.

Матеріал дослідження та його джерела

Матеріалом дослідження є переважно конкретні мовні одиниці або художні тексти. У *Вступі* літературознавчих робіт треба перелічити всі ті тексти, які автор досліджує (з посиланнями на них). У мовознавчих працях необхідно точно зазначити, яку кількість і яких саме мовних одиниць зібрано й опрацьовано для потреб дослідження. Крім того, треба зазначити джерела фактичного матеріалу (з посиланнями на них) наприклад, словники, періодичні видання, електронні корпуси текстів, Інтернет-ресурси, художні твори, архівні документи тощо.

Теоретичне значення роботи

Цей пункт містить висновок про можливе застосування отриманих у роботі результатів у подальших наукових дослідженнях.

Практичне значення роботи

Цей пункт містить висновок про можливість практичного застосування результатів дослідження роботи, наприклад, у навчальному процесі (в середній та вищій школах), при укладанні словників, довідників, написанні посібників, підручників, підготовці інших дидактичних, методичних чи довідкових матеріалів тощо.

Новизна роботи

Цей пункт, що є обов'язковим структурним елементом *Вступу* магістерських робіт, засвідчує ті конкретні результати власного дослідження автора, які до нього не були представлені в наукових опрацюваннях обраної проблеми. Варто також описати ступінь новизни (порівн.: *Вперше визначено ...; Удосконалено класифікацію ...; Отримано часткову відповідь на питання ...*).

Обсяг і структура роботи

У цьому пункті потрібно зазначити загальний обсяг роботи та обсяг її основного тексту (без *Списків* наукової літератури, джерел фактичного матеріалу і *Додатків*), перелічити всі структурні частини роботи і стисло сформулювати головну проблематику розділів. Для цього треба зазначити, з яких розділів складається основна частина роботи, подаючи їхні назви, і коротко одним реченням окреслити зміст кожного розділу. Назв і змісту підрозділів менших структурних частин зазначати не потрібно.

Наприкінці ж кожного *Розділу* магістерської роботи студент формулює більш розгорнуті підсумки (не подаючи в цьому разі жодного структурного найменування, але відділяючи підсумки від основного тексту додатковим інтервальним відступом). У цих підсумках автор узагальнює наукові й практичні результати дослідження у відповідному *Розділі*, що дає змогу вивільнити заключні *Висновки* від надмірної деталізації.

2.5. Основна частина

Основна частина магістерської роботи складається з *Розділів* і підрозділів (у разі потреби підрозділ може бути поділений на менші структурні частини – пункти і підпункти). Усі структурні частини, включно з найменшими, повинні мати назви.

Перший розділ – теоретичний. Перший підрозділ (пункт, підпункт) першого розділу може містити огляд наукової літератури за темою – більш поширений і конкретний, ніж у *Вступі*, де дуже стисло зазначено стан дослідження проблеми. В огляді літератури автор може окреслити основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою і з'ясувати напрями власних досліджень в обраній сфері, мотивуючи їхню доцільність. Загальний обсяг огляду наукових праць не повинен, однак, перевищувати 10% обсягу основної частини роботи.

У теоретичному розділі студент викладає головні концепції (з покликанням на наукові праці вчених), що стосуються обраної проблеми, аналізує їх, систематизує, висловлює щодо них власну думку. Обрані для аналізу теорії класифікації повинні обов'язково відповідати тим проблемним питанням, які автор досліджує в практичній частині своєї праці. Потрібно стежити за тим, аби не перевантажувати теоретичного розділу матеріалом, який безпосередньо не пов'язаний з предметом аналізу в практичній частині.

За обсягом теоретичний розділ не повинен переважати над практичним.

У наступному, практичному, розділі (розділах) автор проводить власне наукове дослідження на самостійно зібраному фактичному матеріалі. Застосовуючи систематизовані й критично проаналізовані в першому розділі теорії, автор підтверджує або спростовує їх, обов'язково наголошуючи на тому, що нового він вносить в опрацювання проблеми. Викладення матеріалу обов'язково має бути підпорядковане меті й завданням, які студент визначив у *Вступі*.

Кожен елемент основної частини роботи повинен завершуватися коротким (чи менш стислим) підсумком.

2.6. Висновки

У заключних *Висновках* мають бути викладені наукові та практичні результати, які впливають із дослідження.

Важливо, щоб *Висновки* відповідали сформульованим у *Вступі* меті та завданням. Однак висновки не повинні обмежуватися повторенням формулювань мети й завдань. Висновки повинні конкретно розкривати суть здобутих результатів, пор.: [Завдання] *Виконати ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом* – [Висновок] *У результаті класифікації ФО з анімалістичним компонентом за ідеографічним критерієм з'ясовано, що найчисленнішу групу (... одиниць, ...%) становлять ФО на позначення ... : наступною за кількістю групою (... одиниць, ...%) є ФО на позначення ...*

Для наочності *Висновки* можуть бути пронумеровані, кожний пункт відповідає певному виконаному завданню і представляє конкретні науково-практичні результати власного дослідження автора.

У першому пункті *Висновків* доцільно коротко оцінити стан дослідження обраної проблеми, зіставляючи результати, отримані попередниками, з власними результатами автора. У наступних пунктах, відповідно до завдань, визначених у *Вступі*, потрібно подавати якісні та кількісні показники результатів дослідження, у кінцевих пунктах варто сформулювати рекомендації щодо конкретних можливостей наукового та практичного використання отриманих у роботі результатів. В останньому пункті висновків можна окреслити перспективи подальших досліджень із зазначеної теми.

2.7. Список використаної літератури

Список використаної літератури треба укласти в алфавітному порядку. Спочатку потрібно подавати за абеткою наукову літературу, написану латинським шрифтом, а потім кириличним, за абеткою.

2.8. Список використаних джерел фактичного матеріалу

Твори художньої літератури, періодичні видання, словники, корпуси текстів, Інтернет-ресурси, архівні матеріали тощо, які були використані під

час збирання фактичного матеріалу дослідження, треба подавати в окремому Списку використаних джерел фактичного матеріалу.

2.9. Резюме

Магістерські роботи студентів факультету іноземних мов можуть містити *Резюме* українською мовою. Обсяг резюме – одна друкована сторінка. У *Резюме* автор стисло викладає конкретні результати дослідження, які впливають з мети й завдань роботи.

2.10. Додатки

Допоміжний матеріал, необхідний для кращого ілюстрування чи повнішого сприйняття матеріалів або результатів дослідження, можна вміщувати в спеціальній структурній частині *Додатках*. Це можуть бути словнички досліджуваних мовних одиниць, певні реєстри класифікованого матеріалу, приклади листування, аналізовані в роботі документи, фольклорні записи, зразки анкет, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, малюнки, фотографії, діаграми, схеми, що містять інформацію узагальнювального характеру тощо.

Якщо *Додатків* є кілька, то їх потрібно нумерувати.

Обсяг *Додатків* не є регламентованим і не входить до обсягу основного тексту роботи. У разі потреби (наприклад, якщо обсяг матеріалу надто великий), додатки можуть бути оформлені окремим рукописом у палітурці (наприклад, укладений словник, що за обсягом перевищує основний текст роботи). При оформленні додатків окремим рукописом на титульному аркуші під назвою магістерської роботи друкують великими літерами слово ДОДАТКИ.

Додатки до магістерської роботи оформляють як продовження роботи на наступних сторінках.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхньому рядку сторінки. Над заголовком посередині рядка друкується слово "Додаток ..." і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами, наприклад, "Додаток А", "Додаток Б".

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

На "відмінно" оцінюються магістерські роботи, які містять самостійне наукове дослідження, опираються на широку базу наукової літератури і ґрунтовний фактичний матеріал, містять ознаки новизни та самостійного наукового мислення автора. Зміст магістерської роботи повинен розкривати зазначену тему згідно з планом, розробленим студентом при допомозі наукового керівника. Магістерська робота має бути оформлена відповідно до викладених вище вимог.

На "добре" та "задовільно" оцінюються магістерські роботи, які

розкривають у цілому тему, але не відповідають одній або кільком вищезазначеним вимогам.

Загальна оцінка магістерської роботи здійснюється з урахуванням її захисту перед відповідною комісією.

При виставленні **оцінки** за магістерські роботи враховують:

- а) запропоновану в рецензії оцінку рецензента;
- б) оцінку за захист студентом роботи на засіданні екзаменаційної комісії;
- с) оцінку активності студента в роботі наукового семінару та його співпраці з науковим керівником.

Пропонуємо такі кількісні критерії для оцінювання магістерських робіт:

Вступ	5 балів
Основна частина	30 балів
Висновки	5 балів
Список літератури	5 балів
Оцінка керівника	10 балів
Оцінка рецензента	20 балів
Захист (презентація, виклад, дискусія)	25 балів
Разом	100 балів

4. МЕТОДИКА НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Передусім слід ознайомитися з тематикою магістерських робіт, запропонованою кафедрою, і обрати тему майбутньої роботи. Студент може запропонувати тему, не включену в цю тематику. Після затвердження теми та її наукового керівника студент консультується з керівником з питань написання роботи і приступає до її підготовки.

Необхідно скласти план майбутньої роботи. З цією метою слід провести бібліографічний пошук, виявити опубліковані праці, які стосуються обраної теми.

Після попереднього знайомства з літературою складають план магістерської роботи, тобто перелік найважливіших питань, які будуть розкриватися автором. Складання плану є важливим моментом, оскільки вдало складений план значною мірою полегшує дослідження і написання магістерської роботи. Підготовлений студентом план обговорюється з науковим керівником. У подальшому план може удосконалюватись, оскільки в ході написання роботи виникають певні корективи, пов'язані з розширенням чи скороченням матеріалу, уточненням формулювань.

Після цього приступають до опрацювання літератури, збору і оформлення матеріалу. Працюючи над літературою слід особливо уважно відбирати ті розділи, параграфи, сторінки, які безпосередньо стосуються обраної теми. Важливо їх глибоко опрацювати, зробити відповідні виписки з

них. Кожна виписка повинна супроводжуватись ясними і точними даними про джерело, з якого вона взята, якщо це книга – про автора, її заголовок, рік і місце видання, сторінки. Якщо випикується матеріал із журнальної або газетної статті, необхідно вказати номер і рік видання журналу, сторінку, а для газети – дату. Виписані цитати слід брати в лапки, щоб відрізнити їх від власного викладення прочитаного тексту.

Таким чином, сукупність виписок з конкретної теми дає дослідникові немов би первинний, чорновий варіант задуманої роботи. Далі потрібно приступити до літературного оформлення цього розрізненого матеріалу, зробити плавні переходи між окремими його частинами, а також організувати й провести власне самостійне дослідження з обраної теми.

Виконану магістерську роботу (чорновий варіант) подають науковому керівнику. Потім її доопрацьовують, враховуючи зауваження і побажання. Після доопрацювання текст передрукують і подають на кафедру.

5. ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

5.1. Загальні вимоги

Магістерську роботу виконують комп'ютерним друком на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) однаковою щільністю тексту:

- міжрядковий інтервал – 1,5;
- кегль 14;
- шрифт – Times New Roman;
- відступи (поля): зліва – 30 мм, справа – 20 мм, зверху і внизу – по 20 мм;
- абзацний відступ – 1,27 см.

Обсяг основного тексту магістерської роботи без *Списків використаної літератури і джерел фактичного матеріалу, Резюме та Додатків* має становити 60-70 сторінок.

Фактичний матеріал (приклади аналізованих словоформ, лексем, фразеологізмів тощо), а також цитати з художньої літератури потрібно писати курсивом, у працях із семантики значення слів та фразеологізмів потрібно описувати відповідною мовою і подавати їх у лапках.

Заголовки структурних частин роботи треба друкувати великими літерами жирним шрифтом (кегель 14) посередині сторінки, наприклад:

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1**РОЗДІЛ 2****ВИСНОВКИ****СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ****ДОДАТКИ**

Назви *Розділів* також друкують жирним шрифтом великими літерами (кегель 14) посередині сторінки. Номер розділу записують арабською цифрою після слова РОЗДІЛ, крапку після цифри ставити не потрібно.

Назви підрозділів друкують жирним шрифтом маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, крапку наприкінці заголовків і назв не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, то між ними ставлять крапку.

Між назвою розділу та назвою підрозділу роблять додатковий інтервальний пропуск. Текст після назви пункту або підрозділу розпочинають писати без додаткового інтервального пропуску.

Кожну структурну частину роботи (*Вступ, Розділ, Висновки* та інші) треба розпочинати з нової сторінки. Нові підрозділи також треба розпочинати з нової сторінки, якщо попередня заповнена на 2/3. Нові пункти та підпункти можна не розпочинати з нової сторінки, але за умови, якщо після назви пункту або підпункту ще поміщаються на сторінці принаймні два рядки тексту.

Титульний аркуш роботи друкують жирним шрифтом.

5.2. Нумерація**5.2.1. Нумерація сторінок**

Нумерацію сторінок роботи подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який зараховують до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому нижньому куті сторінки.

5.2.2. Нумерація структурних частин

Із структурних частин роботи номери мають тільки *Розділи* і всі їхні структурні частини - підрозділи, пункти, підпункти. Інші структурні частини роботи (*Зміст, Перелік умовних позначень, Вступ, Висновки, Список використаної літератури, Список використаних джерел фактичного матеріалу, Резюме, Додатки*) не мають порядкового номера.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка. Після

назви підрозділу крапку не ставлять, наприклад:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

1.2. Норма та інновації у фразеології

Аналогічно потрібно оформлювати й менші структурні частини в межах підрозділу, наприклад:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

1.2. Норма та інновації у фразеології

1.2.3. Типи фразеологічних інновацій

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, карта і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці чи в додатках. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею.

6. ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ПОСИЛАНЬ НА НИХ

У роботі автор повинен посилатися на джерела, ідеї або цитати, які наводить у дослідженні. Такі посилання дозволяють відшукати тексти і перевірити достовірність відомостей про цитовану наукову літературу або джерела фактичного матеріалу, дають необхідну інформацію про них.

6.1. Загальні вимоги до цитування

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. За необхідності допускається пропуск слів і речень, що при цитуванні позначається трьома крапками у круглих дужках (...);

в) кожную цитату обов'язково має супроводжувати посилання на джерело, наприклад: [32, 385];

г) при непрямому цитуванні (скороченому викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає змогу не надто розбудовувати текст, потрібно бути точним у викладенні думок автора і давали відповідні посилання на використану літературу;

д) якщо автор магістерської роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова або робить спеціальні застереження, то він повинен це зазначити, наприклад: (курсив автора. – Р.К.). Під ініціалами зашифровується ім'я та прізвище автора дослідження, у цьому випадку, наприклад, – Роман Котюк.

6.2. Оформлення посилань у тексті магістерської роботи

При написанні роботи автор повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати досліджень інших авторів. Посилання в тексті слід оформлювати таким способом.

Посилання на наукове джерело оформлюють у квадратних дужках, до яких уписують порядковий номер позиції зі *Списку використаної літератури* і – через кому – номер сторінки, наприклад: [2, 416], де: 2 – порядковий номер праці у списку літератури, на яку зроблено посилання; 416 – сторінка цієї праці, з якої наведено цитату. Приклад: "Цитата в тексті... [2, 416]".

Якщо треба подати водночас кілька позицій зі *Списку використаної літератури* (у яких, наприклад, викладено схожі думки чи ідеї), можна у квадратних дужках наводити номери цих позицій, розділяючи їх крапкою з комою, наприклад: [24; 25; 27; 28; 32].

Конкретних сторінок із указаних одночасно кількох наукових джерел не наводять, якщо використана в роботі ідея чи. думка присутня в наведених працях у цілому, а не на їхніх конкретних сторінках.

Якщо ж запозичена ідея має чітку локалізацію, то потрібно зазначити сторінку, на якій вона викладена. У посиланнях на кілька позицій літератури із зазначенням у них конкретних сторінок треба ставити між номерами позицій крапку з комою, а номер сторінки від номеру позиції треба відділяти комою, наприклад: [3, 6; 18, 14].

6.3. Оформлення Списку використаної літератури, Списку словників та Списку використаних джерел фактичного матеріалу

Список використаної літератури (не менше 30 опрацьованих джерел) містить бібліографічний опис використаної в роботі наукової літератури. *Список словників* містить бібліографічний опис використаних у роботі лексикографічних робіт. *Список використаних джерел фактичного матеріалу* містить бібліографічний опис джерел фактичного матеріалу, художню літературу, мову і стиль якої аналізується у роботі. Усі списки можуть мати наскрізну нумерацію позицій.

Списки вміщують після *Висновків*. Кожен із них повинен бути укладений за абеткою (спочатку подають праці, написані кириличним шрифтом, потім латинським).

Бібліографічний опис праць складається у відповідності до чинних державних стандартів.

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі:

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. "Список використаної літератури" (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006).

У травні 2017 р. опубліковано «Поправки, внесені в Національний нормативний документ ДСТУ 8302:2015», де були виправлені всі попередні неточності. Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (zareestrovano в Мін'юсті 3 лютого 2017 р. № 155/30023).

Для формування *Списку* можна використовувати Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічна посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015», або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які є загальнозживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт.